

ALPÝÐUSAMBAND ÍSLANDS

Alþingi

Erindi nr. Þ 132/585

komudagur 11.1.2006

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Reykjavík 10. janúar 2006
Tilvísun: 200511-0071

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 96/2000, um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla. 45. mál.

Alþýðusambandi Íslands hefur borist til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 96/2000, um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla, 45. mál.

Frumvarpið er lagt fram í þeim tilgangi að vinna gegn kynbundnum launamun og öðrum misrétti kynjanna. Fram hefur komið að lagasetningar hafa ekki dugað til og sértækar aðgerðir hafa heldur ekki skilað viðunandi árangri. Áherslur í jafnrétti kvenna og karla hafa því í auknum mæli beinst að kerfislægri mismunum kynjanna og mikilvægt er að góð stjórnvaldstæki séu til staðar til að vinna á stöðumun kynjanna á vinnumarkaði.

Í 2. gr. frumvarpsins er lagt til að bætist við ný grein er verður 4. gr. laganna og fjallar um *Upplýsingarskyldu*. Þar er mælt fyrir um viðtækari heimildir fyrir Jafnréttisstofu en núgildandi 4. mgr. 3. gr. hefur veitt henni að krefja opinberar stofnanir, sveitarfélög, atvinnurekendur og félagasamtök um allar almennar og sértækar upplýsingar sem nauðsynlegar eru vegna verkefna Jafnréttisstofu og athugunar á einstökum málum.

Alþýðusamband Íslands telur aðgengi upplýsinga mikilvægt er varðar verkefni og athuganir á einstökum málum hvort sem Jafnréttisstofa eða kærunefnd jafnréttismála á í hlut og sér ekki mun hvort sá réttur sé færður Jafnréttisstofu eða kærunefnd jafnréttismála.

Í ljósi framanritaðs styður Alþýðusamband Ísland þá meginhugsun sem fram kemur í 2. gr. frumvarpsins.

Í 4. gr. frumvarpsins er lagt til að við 11. gr. núverandi laga bætist við ný málsgrein er verður 2. mgr. og fjallar um kosningu jafnréttisfulltrúa í sérhverju fyrirtæki og stofnun, þar sem starfa fleiri en 25 starfsmenn, til eftirlits með jafnréttisáætlun. Einnig er kveðið á um vegna mikilvægis starfa jafnréttisfulltrúa að rétt þyki að tryggja starfsöryggi þeirra og stöðu að öðru leyti með því að veita þeim sambærilega stöðu og trúnaðarmönnum er veitt með lögum nr. 80/1938, um stéttarfélög og vinnudeilur, og ákvæðum kjarasamninga.

Hvað varðar jafnréttisfulltrúa í fyrirtækum og stofnunum þar sem eru fleiri en 25 starfsmenn og jafnréttisfulltrúanum veitt sambærileg staða og trúnaðarmönnum er veitt með lögum nr. 80/1938, um stéttarfélög og

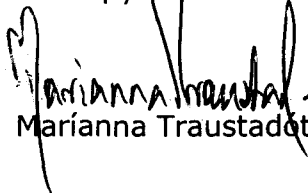

vinnudeilur og ákvæðum kjarasamninga, hefur ekki verið mótuð afstaða að hálfu Alpýðusambands Íslands.

Í 5. gr. laganna er lögð til breyting á 20. gr. gildandi laga er varðar þátttöku í nefndum og ráðum á vegum hins opinbera. Lagt er til að sami háttur verði á við skipun og tilnefningar í nefndir, ráð og stjórnir á vegum ríkis og sveitarfélaga, þar sem tilnefningaraðilar tilnefna einn karl og eina konu í þær. Í greinagerð er fylgir frumvarpinu er lagt til að veitingarvaldið hafi val og geti við það gætt þess að hlutfall kynjanna verði sem jafnast.

Stefna Alpýðusambands Íslands við tilnefningu fulltrúa í nefndir, ráð og stjórnir á vegum ríkis og sveitarfélaga er að fulltrúar skulu tilnefndir án skilyrða eða afskipta veitingarvaldsins.

Virðingarfyllt,
f.h. Alpýðusambands Íslands

Marianna Traustadóttir

Alþingi
Erindi nr. Þ 132/323
komudagur 30.11.2005

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

Reykjavík, 29. nóvember 2005

Efni: Umsögn BSRB um frumvarp til laga um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla, 45. mál - þskj. 45, upplýsingaskylda, málshöfðunarheimild.

BSRB er mjög eindregið andvígt launaleynd og hefur margoft verið lýst yfir af hálfu samtakanna að leita eigi allra leiða til að afnema hana.

Í skjóli launaleyndar þrífst misrétti, þar á meðal kynbundinn launamunur. Í þessu frumvarpi er Jafnréttisstofu veitt lagaleg heimild til að krefja launagreiðendur um upplýsingar sem varpað gætu ljósi á misrétti sem brýtur lög.

BSRB styður frumvarpið eindregið.

f.h. BSRB

A handwritten signature in black ink, which appears to read "Svanhildur Halldórsdóttir".
Svanhildur Halldórsdóttir

Jafnréttisstofa

Nefndasvið Alþingis
Félagsmálanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Akureyri 6. desember 2005

Efni: Umsögn Jafnréttisstofu um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 96/2000, um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla, 45. mál.

Með bréfi dags. 22. nóvember 2005 óskaði félagsmálanefnd eftir umsögn Jafnréttisstofu um ofangreint frumvarp. Eftirfarandi er umsögn stofnunarinnar:

Markmið breytingartillögunnar virðist vera að styrkja stöðu Jafnréttisstofu sem stjórnvalds og telur starfsfólk stofunnar þetta að sjálfsgöðu jákvætt. Hins vegar virðist ljóst að mun viðtækari endurskoðun á lögnum sé nauðsynleg ef efnisatriði þessa frumvarps verða samþykkt, ýmislegt þarf að skoða í þessu sambandi, t.d. mætti meta þörfina á því að stofna sérstakt embætti umboðsmanns jafnréttismála. Skoða þarf í þessu sambandi hvort skilja beri að rannsókn- og eftirlitshlutverk það sem Jafnréttisstofu er ætlað skv. lögnum.

Hvað varðar 1. og 2. gr. frumvarpsins, þá telur starfsfólk stofunnar nauðsynlegt að benda á að komi til aukin ábyrgð þá verður að fylgja auknið fjármagn. Eftirlitshlutverk stofunnar yrði stórukið ef þessar breytingar ná fram að ganga og mætti ætla að til þess að sinna því þyrfti að ráða fleira starfsfólk. Sama má segja um 3. gr., þ.e. ef Jafnréttisstofu er ætlað að afla upplýsinga og gagna fyrir meðferð fyrir Kærunefnd jafnréttismála, þá verður að styrkja starfsemi stofunnar fjárhagslega.

Hvað varðar 4. gr. frumvarpsins, þá telur Jafnréttisstofa nauðsynlegt að skerpa á þeirri lagaskyldu sem hvílir á fyrirtækjum með fleiri en 25 starfsmenn að setja sér jafnréttisáætlun. Skipan eða kjör jafnréttisfulltrúa á vinnustöðum gæti verið eitt skref í þá átt. Þó verður að benda á það að á meðan jafnréttisfulltrúar fá ekki þjálfun í aðferðafræði samþættingar og hafa ekki beinan aðgang að yfirmönnum og áhrif á þá, þá er ólíklegt að störf þeirra geti skilað miklu innan fyrirtækjanna. Samhliða þessu þyrfti því að formgera fræðslu fyrir fólk sem velst til þessara starfa.

Hvað varðar 5. gr. frumvarpsins, þá telur starfsfólk Jafnréttisstofu það mjög jákvætt að það verði skylda tilnefningaraðila að leggja fram nöfn bæði konu og karls. Vert er að benda á að eina nefndin eða ráðið á vegum ríkisins þar sem þessi háttur er hafður á er Jafnréttisráð, en konur eru yfirgnæfandi meirihluti þeirra sem vinna að jafnréttismálum. Þó er enginn hörgull á körlum sem taka að sér þessi störf.

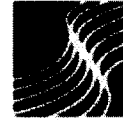
Að lokum vill Jafnréttisstofa benda á að töluvert vantar upp á að jafnréttislögin, eins og þau standa í dag, séu nægjanlega skilvirk stjórntæki. Nauðsynlegt er að þingmenn ræði þær breytingar sem gera þarf á lögnum til að þau skili bæði körlum og konum betra samfélagi.

Virðingarfyllst,

Margrét María Sigurðardóttir
framkvæmdastjóri

Silja Bára Ómarsdóttir
sviðsstjóri

Alþingi
Erindi nr. Þ 132/511
komudagur 12.12.2005

SAMTÖK ATVINNULÍFSINS

Alþingi
Félagsmálanefnd
Austurstræti 8 - 10

150 REYKJAVÍK

SA/

Rvk. 8.12.2005

Efni: Frumvarp til breytinga á jafnréttislögum

Samtökum atvinnulífsins hafa borist til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á jafnréttislögum, nr. 96/2000, 45. mál, upplýsingaskylda, málshöfðunarheimild.

Frumvarpið erendurflutt, eins og fram kemur í greinargerð, og var fyrst lagt fram á vörþingi 2004 (565. mál).

Samtök atvinnulífsins vísa til hjálagðrar umsagnar sinnar um það frumvarp.

Nú sem fyrr mæla samtökin eindregið gegn samþykkt frumvarpsins.

Virðingarfyllst,

Hrafnhildur Stefánsdóttir, yfirlögfræðingur.

Aðsetur:
Borgartún 35
105 Reykjavík

Sími:
591 00 00

Brétsími:
591 00 50

Netfang:
sa@sa.is

Veffang:
www.sa.is

SAMTÖK ATVINNULÍFSINS

Alþingi
Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10

150 REYKJAVÍK

SA/

Rvk. 19.4.2004

Efni: Frumvarp til breytinga á jafnréttislögum

Samtökum atvinnulífsins hafa borist til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á jafnréttislögum, nr. 96/2000, 565. mál, þar sem lögð er ótakmörkuð upplýsingaskylda á atvinnurekendur gagnvart Jafnréttisstofu samkvæmt kröfu eða opinberri tilkynningu. Jafnframt er lagt til að Jafnréttisstofa fái heimildir til að krefjast afhendingar gagna til athugunar. Við rannsókn máls er auk þess gert ráð fyrir að Jafnréttisstofa geti "gert nauðsynlegar athuganir á starfsstöð fyrirtækis og lagt hald á gögn þegar ríkar ástæður eru til að ætla að brotið hafi verið gegn lögum þessum eða fyrirmælum Jafnréttisstofu."

Lagt er því til að Jafnréttisstofa fái sömu rannsóknarheimildir og Samkeppnisstofnun hefur. Það eina sem á skortir er að refsheimildir verði gerðar þær sömu, það er að Jafnréttisstofu verði veitt heimild til að leggja á stjórnvaldssektir og mælt verði fyrir um að brot á lögnum varði fangelsi og sviptingu réttinda, sbr. 39. 40. 53. og 57. gr. samkeppnislaga, nr. 8/1993.

Hér er ekki líku saman að jafna. Viðfangsefni og efnisreglur samkeppnis- og jafnréttislaga eru gjörólík auk þess sem samkeppnislög teljast til opinbers réttar eins og refsheimildirnar gefa til kynna.

Jafnréttislög fjalla á hinn bóginn um samskipti vinnuveitenda og starfsmanna þeirra eða með öðrum orðum vinnuréttarsamband þeirra. Ef heimila á húsleit með þeim hætti sem frumvarpið gerir ráð fyrir til að tryggja sönnun í einkamáli felur það í sér grundvallarbreytingu á íslenskum rétti sem draga má í efa að standist stjórnarskrá.

Þess er að geta að réttur starfsmanna er þegar mjög vel tryggður. Starfsmenn þurfa aðeins að leiða líkur að því að jafnréttislög hafi verið brotin og skal vinnuveitandi þá sýna fram á, ef um mun er að ræða, að hann skýrist af öðrum þáttum en kynferði. Vinnuveitandinn verður því að veita nauðsynlegar upplýsingar vilji hann komast hjá sakfellingu. Fara má með mál fyrir Jafnréttisstofu sem getur tekið mál til athugunar og beint rökstuddum tilmælum til aðila um að ákvæði laganna verði virt ef ætla má að þau hafi verið brotin. Þá má leita álits Kærunefndar jafnréttismála og dómstóla. Jafnréttisstofa getur auk þess höfðað mál til viðurkenningar á rétti kæranda á grundvelli álitsgerða kærunefndar. Engin þörf er því á þeim úrræðum sem frumvarpið gerir ráð fyrir.

Launamunur felur ekki sjálfkrafa í sér launamisrétti. Með jöfnum launum er átt við að laun skulu ákveðin á sama hátt fyrir konur og karla og að þau viðmið sem lögð eru til grundvallar launaákvörðun feli ekki í sér kynjamismun, sbr. 14. gr. jafnréttislaga. Laun taka mið af mörgum þáttum. Í kjarasamningi verslunarmanna segir t.d. að laun skuli endurspeglja vinnuframlag, hæfni, menntun og færni viðkomandi starfsmanns

SAMTÖK ATVINNULÍFSINS

svo og innihald starfsins og þá ábyrgð sem starfinu fylgir. Það eru því fjölmörg matsatriði sem taka þarf afstöðu til. Samkvæmt framansögðu skal gæta sömu viðmiða hvort heldur um er að ræða karl eða konu. Það er áréttað í áður tilvitnuðu kjarasamningsákvæði þar sem segir að gæta skuli ákvæða jafnréttislaga við launaákvæðanir. Upplýsingar um launagreiðslur til starfsmanna veita því takmarkaðar upplýsingar.

Samtök atvinnulífsins leggja í starfi sínu áherslu á jafnrétti kynja og telja það hag atvinnulífsins. Jafnréttismálin verða þó ekki einskorðuð við vinnustaðinn. Fjölskylduábyrgð kvenna hefur einnig áhrif, sbr. könnun jafnréttisráðs og nefndar um efnahagsleg völd kvenna.

Í greinargerð með frumvarpinu er vitnað til viðhorfa um mat á störfum kvenna. Viðhorfum verður ekki breytt með löggjöf af því tagi sem hér er gerð tillaga um.

Samtök atvinnulífsins mæla því eindregið gegn samþykkt frumvarsins.

Virðingarfyllst,

Hrafnhildur Stefánsdóttir, yfirlögfræðingur.

Aðsetur:
Borgartún 35
105 Reykjavík

Sími:
591 00 00

Brótsími:
591 00 50

Netfang:
sa@sa.is

Veffang:
www.sa.is

VIÐSKIPTARÁÐ ÍSLANDS
ICELAND CHAMBER
OF COMMERCE

Alþingi
Erindi nr. Þ 132/447
komudagur 6.12.2005

Nefndasvið Alþingis
Félagsmálanefnd
b/t Selmu Hafliðadóttur, nefndarritara
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

Reykjavík, 5. desember 2005

Efni: Frv. til l. um br. á l. nr. 96/2000 um jafnr. kv. og karla (45. mál).

Viðskiptaráð Íslands þakkar nefndinni það tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp. Frumvarpið feiur í sér auknar valdheimildir handa Jafnréttisstofu. Með þessu er m.a. átt við að Jafnréttisstofa geti fengið í hendurnar launaseðla fólks, upplýsingar um bifreiðahlunnindi, dagpeninga, styrki og aðrar greiðslur. Jafnframt á að heimila Jafnréttisstofu að fara inná starfsstöðvar fyrirtækja til að sækja gögn um einkamálefni manna.

Samkvæmt lögum um opinberar eftirlitsreglur nr. 27/1999 skal viðkomandi stjórnvald meta þörf fyrir eftirlit, gildi þess og kostnað þjóðfélagsins af því. Eftirliti verður því ekki komið á nema að undangengnu mati á þjóðhagslegu gildi þess.

Í 71. gr. stjórnarskrár kemur fram að allir skuli njóta friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu. Friðhelgi einkalífs nær einnig til fyrirtækja. Því má ekki gera leit á manni eða í húsakynnum fyrirtækis nema nauðsyn beri til vegna réttinda annarra. Samkvæmt frumvarpinu á að beita þessu úrræði til að vinna gegn svokölluðum kynbundnum launamun og öðru meintu misrétti kynjanna. Viðskiptaráð telur hagsmuni einstaklinga og fyrirtækja af því að njóta friðhelgi einkalífs meiri en svo að þessi rökstuðningur nægi til að skerða þann rétt.

Eftirlitsstarfsemi hins opinbera hefur orðið víðtækari á undanförunum árum og er eftirlit stundað á flestum ef ekki öllum sviðum atvinnulífsins. Skuldbindingar Íslands vegna þátttöku á EES knýja á um að settar séu reglur um tiltekið eftirlit og veita slíkar kröfur oft svigrúm til vals á milli leiða við eftirlit og gjalda. Mikilvægt er að eftirliti sé skilvirkt og að kostnaðurinn við eftirlitið liggja fyrir. Með lögum um eftirlitsstarfsemi var stefnt að því að reikna ávallt út kostnað atvinnulífsins af eftirlitsstarfsemi. Kostnaðurinn af eftirliti er gríðarlegur. Erfitt er að áætla heildarkostnað atvinnulífsins vegna reglna um eftirlit, en ekki er óvarlegt að ætla að beinn kostnaður sé

yfir 3 milljarðar. Óbeinn kostnaður er þá ekki meðtalinn, en undir óbeinan kostnað fellur m.a. sú ójafna samkeppnisstaða fyrirtækja sem eftirlit getur skapað milli atvinnugreina. Þetta leiðir til aukins kostnaðar fyrir þjóðfélagið í heild.

Kostnaðurinn af hertu eftirliti Jafnréttisstofu hefur ekki verið reiknaður. Í dag eru stöðugildi hjá Jafnréttisstofu 5 ½ og alveg ljóst að fjölga þyrfti starfsfólki og skipta starfseminni upp í deildir ef stofan ætti að fara með aukið eftirlit. Því er ljóst að kostnaðurinn yrði mjög mikill og að skattgreiðendur þessa lands sem þyrftu að greiða fyrir hverja krónu.

Fyrirtæki keppast við að ráða til sín í vinnu hæfa einstaklinga og auka slíkar valdheimildir sem ofangreint frumvarp felur í sér birgði á fyrirtækjunum í landinu. Mikilvægt er að áður en lögfest eru ákvæði sem fela í sér opinbert eftirlit af þessu tagi þá kanni löggjafinn hvort brýna þörf beri til slíkra ráðstafana. Ekki verður ráðið af greinargerðinni að svo sé í þessu tilfelli.

Viðskiptaráð leggst því gegn því að frumvarp þetta nái fram að ganga.

f.h. Viðskiptaráðs Íslands.

Davíð Þorláksson